

Hallituksen esitys eduskunnalle Kuwaitin kanssa tehdyn sijoitusten edistämistä ja suojelemista koskevan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Kuwaitin kanssa maaliskuussa 1996 allekirjoitetun sijoitusten edistämistä ja suojelemista koskevan sopimuksen. Sopimuksen tarkoituksena on vahvistaa taloudellista yhteistyötä Kuwaitin kanssa. Sopimuksen avulla halutaan luoda suotuisat edellytykset toisen sopimuspuolen kansalaisten ja yritysten sijoituksille sekä tunnustetaan tarve suojella niitä. Samalla pyritään lisäämään taloudellista aloitteellisuutta.

Sopimus tulee voimaan kolmenkymmenen päivän kuluttua siitä, kun sopimusvaltiot ovat ilmoittaneet toisilleen täyttäneensä valtiosäännöissään sopimuksen voimaantulolle asetetut vaatimukset. Esitykseen sisältyy lakiehdotus sopimuksen eräiden lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten hyväksymisestä. Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan samanaikaisesti sopimuksen kanssa.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytilanne

Suomen ja Kuwaitin välisessä taloudellisessa yhteistyössä Suomi vie tuotteitaan Kuwaitiin, mutta Kuwaitin toivotaan sijoittavan Suomeen pääomiaan. Kuwaitin ulkomaille sijoitettu pääoma arvioidaan 35 miljardiksi dollariksi. Kuwait on myöntänyt Suomen talouselämälle miljoonien dollareiden luottoja ja Kuwaitilla on edelleen hallussaan melkoisia suomalaisyhtiöiden osakesalkkuja. Sijoituksia edistävällä ja suojelevalla sopimuksella pyritään tekemään Suomi edelleenkin turvallisiksi ja kiinnostaviksi kohteiksi kuwaitilaiselle pääomalle.

Varsinainen tavaravaihto Kuwaitin kanssa oli 109 miljoonaa markkaa vuonna 1995, mikä oli miltei pelkästään vientiä Suomesta Kuwaitiin. Tärkeimmät suomalaiset vientituotteet olivat voimakoneet ja moottorit sekä paperi ja pahvi. Kuwaitista ei tuontia ole, koska runsaasti rikkiä sisältävä öljy ei kelpaa Nesteelle tiukan ympäristölainsäädäntömme takia.

Suomen ja Kuwaitin välillä on voimassa tieteellis-tekninen yhteistyösopimus vuodelta 1980. Verosopimusneuvottelut ovat viimeistelyä vaille.

Suomella on ennestään voimassa sijoitusten suojelua koskevat sopimukset Egyptin (SopS 3/82), Bulgarian (SopS 40/85), Kiinan (SopS 4/86), Sri Lankan (SopS 54/87), Malaysian (SopS 79/87), Unkarin (SopS 20/89), Puolan (SopS 24/91), Venäjän (tehty Neuvostoliiton kanssa, SopS 58/91), Tshekin (tehty Tshekin ja Slovakian liittotasavallan kanssa, SopS 73/91), Viron (SopS 104/92), Liettuan (SopS 119/92), Romanian (SopS 121/92), Latvian (SopS 5/93), Uzbekistanin (SopS 74/93), Ukrainan (SopS 6/94), Valko-Venäjän (SopS 89/94), Turkin (SopS 29/95), Argentiinan (SopS 21/96), Chilen (SopS 23/96), Korean tasavallan (SopS 25/96), Vietnamin (SopS 27/96), Perun (SopS 33/96), Thaimaan (SopS 35/96) ja Slovakian (tehty Tshekin ja Slovakian liittotasavallan kanssa, SopS 73/91) kanssa.

2. Sopimuksen valmistelu

Neuvottelut Suomen ja Kuwaitin välisestä sijoitusten edistämistä ja suojelemista koskevasta sopimuksesta käynnistettiin Suomen aloitteesta vuonna 1993. Sopimus allekirjoitettiin Kuwaitissa 10.3.1996.

Sopimusteksti on perusolemukseltaan saman sisältöinen kuin Suomen viime vuosina tekemät vastaavat sopimukset. Sopimuksia on kehitetty yhteistyössä Suomen asianomaisten sektoriviranomaisten ja talouselämän etujärjestöjen kanssa. Työn pohjana on käytetty alan uusinta kansainvälistä vertailumateriaalia kuten Euroopan Energiaperuskirjaa erityisesti suorien sijoitusten osalta sekä Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestössä käynnissä olevan sijoituksia koskevan yleissopimuksen valmisteluaineistoa. Kuwaitilaisten vaatimuksesta sopimukseen sisältyy määräyksiä, jotka ovat yksityiskohtaisempia kuin Suomen sopimuksissa tähän asti on esiintynyt.

Käsillä olevasta sopimustekstistä on pyydetty lausunnot seuraavilta tahoilta: valtiovarainministeriö, kauppa- ja teollisuusministeriö, Suomen Pankki, Valtiontakuukeskus, Suomen Vientiluotto Oy, Suomen Ulkomaankauppaliitto ry, Teollisuuden ja työnantajain keskusliitto, Metalliteollisuuden keskusliitto MET ja Keskuskauppakamari.

3. Sopimuksen merkitys

Sopimuksen mukaan kumpikin sopimusvaltio turvaa omien lakiansa ja säännöstensä puitteissa omalla alueellaan toisen sopimusvaltion sijoittajien sijoituksille oikeudenmukaisen ja tasapuolisen kohtelun. Tällaisiin sijoituksiin ei saa soveltaa epäedullisempaa kohtelua, kuin on myönnetty omien sijoittajien tai kolmansien maiden sijoittajien tekemille sijoituksille.

Sopimuksen tarkoittamia sijoituksia voi pakkolunastaa tai muuten ottaa haltuun ainoastaan, mikäli toimenpiteeseen ryhdytään yleisen edun vuoksi, todellista korvausta vastaan ja asianmukaisin laillisin menettelyin, joihin ei saa sisältyä syrjintää. Jos sijoitukset kärsivät menetyksiä sodasta, aseellisesta selkkauksesta, hätätilasta tai vastaavasta, on vahinko hyvitettävä tai korvattava yhtä suosiollisella kohtelulla kuin omien maiden tai kolmansien maiden sijoittajien osaksi tulee. Jos viranomaiset pakkoottavat tai tuhoavat sijoituksia, korvataan vahinko välittömästi.

Mikäli sijoittajan ja toisen sopimusvaltion välillä tai sopimusvaltioiden kesken syntyy riitaisuuksia, on sopimuksessa määräykset välimiesmenettelystä.

4. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Sopimuksella ei ole valtion talouteen ulottuvia vaikutuksia.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

5. Sopimuksen sisältö

1 artikla. Artiklassa määritellään sopimuksessa käytetyt käsitteet kuten sijoitus, sijoittaja, tuotto, kansalainen, yhtiö ja sopimusvaltioiden alueet. Nykysuuntauksesta poiketen kolmansissa maissa sijaitsevia tytäryhtiöitä ei ole rajattu sopimuksen ulkopuolelle, joten niistä käsin tehdyt epäsuorat sijoitukset kuuluvat sopimuksen soveltamisalaan. Määräys on kuwaitilaisille oleellinen, koska Kuwaitin sijoituspääomaa hallinnoidaan Lontoossa sijaitsevasta virastosta käsin.

2 artikla. Artikla ei tyydy julistamaan yleistä periaatetta sijoitusten sallimisesta ja edistämisestä sopimusvaltioiden alueella, vaan siinä luvataan mm. järjestää toisen so-

pimusvaltion sijoittajille yhteistyötä, toimituksia, henkilöstön palkkaamisen vapaus ja helpotuksia tarvittavissa kuljetuksissa, kaikki kuitenkin paikallisten lakien ja määräysten puitteissa.

3 artikla. Artiklassa taataan sijoituksille täysi suoja ja kielletään kaikkinaisen syrjintä samoin kuin vientiin, hankintoihin tai palveluihin liittyvät suoritusvaatimukset. Erikseen taataan sijoittajalle oikeus saada asiansa asianomaisten viranomaisten käsiteltäväksi ja käsittelyssä käyttää valitsemiaan asiamiehiä.

4 artikla. Artiklassa määrätään, että sijoituksia on kohdeltava oikeudenmukaisesti ja tasapuolisesti samalla tavalla kuin kohdellaan omien kansalaisten sijoituksia taikka kolmansien valtioiden sijoittajien sijoituksia,

sen mukaan mikä on sijoittajalle edullisinta. Tulliliitot, vapaakauppa-alueet ja verosopimukset tai -järjestelyt voidaan tarvittaessa erottaa sopimuksen soveltamisalan ulkopuolelle. Sijoituksia koskevat pakottavat määräykset sallitaan vain yleisen järjestyksen ja julkisen terveydenhuollon niin vaatiessa.

5 artikla. Artiklan 1 kappaleessa on määräykset siltä varalta, että ulkomaisille sijoituksille aiheutuu menetyksiä sodan tai muun kansallisen hätätilan johdosta. Näistä menetyksistä sopimuspuolet sitoutuvat maksamaan korvauksia tai muuten hyvittämään sijoittajaa yhtä suosiollisesti kuin oman maan tai kolmannen maan sijoittajaa. Jos menetyksiä aiheutuu viranomaisten suorittamasta pakko-otosta tai tuhoamisesta, on artiklan 2 kappaleen mukaan ennalleen palauttaminen tai korvaus suoritettava välittömästi.

6 artikla. Omaisuuden pakkolunastamiselle tai siihen verrattaville toimille asetetaan tiukempia edellytyksiä kuin kansallisessa lainsäädännössä on tapana. Toisaalta sopimus ei sido pakkolunastusta lailla säätämiseen. Sopimuksen mukaan pakkolunastuksesta on suoritettava välitön, riittävä ja tosiasiallinen korvaus markkina-arvon mukaan. Korvauksen viipyessä on sille maksettava kaupallista korkoa (Libor). Yritysten osakkeiden tai osuuksien pakkolunastaminen on erikseen kielletty. Pakkolunastamisen veroisena kielletynä toimenpiteenä mainitaan mm. varojen jäädyttäminen ja mielivaltainen verotus.

7 artikla. Artiklassa vahvistetaan, että sopimusvaltioiden valuuttalainsäädäntö perustuu pääoman vapaan liikkuvuuden periaatteelle. Vastaavasti sijoituksiin liittyvien maksujen siirto tapahtuu markkinakurssiin, viipymättä ja vapaasti vaihdettavina valuuttoina.

8 artikla. Jos sopimusvaltio tai sen valtuuttama laitos on joutunut korvaamaan ei-kaupallisia vahinkoja, siirtyvät sijoittajan mahdolliset oikeudet maksajalle, eli tämä tunnustetaan sijaantulijaksi.

9 artikla. Sijoittajan ja sopimusvaltion väliset riidat tulee ensisijaisesti selvittää neuvotteluilla. Jos sopua ei synny, voi kumpikin riidan osapuoli jättää riidan valtioiden ja toisten valtioiden kansalaisten välisten sijoituksia koskevien riitaisuuksien ratkaisemisesta Washingtonissa 18.3.1965 tehdyllä yleissopimuksella perustetun ratkaisukeskuksen (ICSID) ratkaistavaksi taikka Yhdistyneiden Kansakuntien kansainvälisen kauppaoikeuden komitean (UNCITRAL) sääntöjen

mukaisesti muodostettavalle välimiesoikeudelle.

10 artikla. Sopimusvaltioiden väliset riidat sopimuksen tulkinnasta ja soveltamisesta tulee ensisijaisesti pyrkiä selvittämään neuvotteluilla. Jos ratkaisua ei synny, riita voidaan jättää ratkaistavaksi välimiesmenettelyllä kansainvälisen oikeuden tavanomaisten sääntöjen mukaisesti. Välimiesten päätös on lopullinen ja sopimuspuolia sitova.

11 artikla. Artiklassa määrätään, että sopimusta on noudatettava Suomen ja Kuwaitin välisistä diplomaattisuhteista riippumatta.

12 artikla. Sopimus on artiklan mukaan toissijainen siinä suhteessa, että jos valtioiden kesken tai sisäisesti on voimassa sijoittajalle sopimusta edullisempia määräyksiä, noudatetaan niitä sopimusmääräysten asemesta.

13 artikla. Artiklan mukaan uutta sopimusta sovelletaan myös ennen sen voimaantuloa tehtyihin sijoituksiin, mutta ei riitoihin, jotka ovat syntyneet tai ratkaistu ennen tätä ajankohtaa.

14 artikla. Artikla sisältää tavanomaiset loppumääräykset sopimuksen voimaantulosta kolmantenakymmenentenä päivänä siitä, kun sopimuspuolet ovat ilmoittaneet toisilleen sen hyväksymisestä.

15 artikla. Sopimus on voimassa epätavallisen kauan eli kolmekymmentä vuotta ja se voidaan irtisanoa vain kulloisenkin voimassaolojakson päättyessä kahdentoista kuukauden irtisanomisajalla. Irtisanomisajan jälkeinen niin sanottu suoja-aika on kaksikymmentä vuotta.

6. Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus

Sopimuksen 6 artiklan mukaan sopimusvaltio saa pakkolunastaa toisen sopimusvaltion sijoittajien tekemiä sijoituksia ainoastaan artiklassa tarkemmin määrätyillä ehdoilla. Artiklassa on lisäksi määräyksiä tällaisen toimenpiteen johdosta maksettavista korvauksista ja niihin liittyvistä koroista.

Hallitusmuodon 12 §:n mukaan omaisuuden pakkolunastuksesta on säädettävä lailla. Sopimus sallii suomalaisen omaisuuden pakkolunastamisen Kuwaitissa ilman kussakin tapauksessa erikseen säädettävää lakia. Lisäksi artiklan määräykset korvausten maksamisesta ovat osittain ristiriidassa pakkolunastulainsäädännön kanssa. Sopimuksen 6 ar-

tiklan määräykset vaativat näistä syistä eduskunnan hyväksymisen.

Edellä olevan perusteella ja hallitusmuodon 33 §:n mukaisesti esitetään,

että Eduskunta hyväksyisi ne Kuwaitissa 10 päivänä maaliskuuta 1996 tehdyn Suomen tasavallan ja Kuwaitin valtion

välisen sijoitusten edistämistä ja suojelemista koskevan sopimuksen määräykset, jotka vaativat eduskunnan suostumuksen.

Koska sopimus sisältää määräyksiä, jotka kuuluvat lainsäädännön alaan, annetaan samalla eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

Kuwaitin kanssa tehdyn sijoitusten edistämistä ja suojelemista koskevan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Kuwaitissa 10 päivänä maaliskuuta 1996 tehdyn Suomen tasavallan ja Kuwaitin valtion välisen sijoitusten edistämistä ja suojelemista koskevan sopimuksen määräykset ovat, mikäli ne kuuluvat lainsäädännön alaan, voimassa niin kuin niistä on sovittu.

2 §

Tarkempia säännöksiä tämän lain täytännönnästä annetaan tarvittaessa asetuksella.

3 §

Tämä laki tulee voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Helsingissä 7 päivänä helmikuuta 1997

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Ministeri *Ole Norrback*

SOPIMUS**SUOMEN TASAVALLAN JA
KUWAITIN VALTION VÄLILLÄ
SJOITUSTEN EDISTÄMISESTÄ JA
SUOJELEMISESTA**

Suomen tasavallan hallitus ja Kuwaitin valtion hallitus, joita seuraavassa kutsutaan "sopimusvaltioiksi",

haluavat tehostaa taloudellista yhteistyötä molempien sopimusvaltioiden välillä;
pyrkivät luomaan suotuisat edellytykset toisen sopimusvaltion sijoittajien sijoituksille toisen sopimusvaltion alueella;

tiedostavat, että sellaisten sijoitusten edistäminen ja suojeleminen hyödyttää taloudellisia aloitteita ja lisää hyvinvointia molemmissa sopimusvaltioissa; ja

ovat sopineet seuraavaa:

1 artikla***Määritelmät***

Tässä sopimuksessa, ellei asiayhteydestä muuta ilmene:

1. Käsite "sijoitus" tarkoittaa kaikenlaista varallisuutta, joka on toisen sopimusvaltion sijoittajan välittömässä tai epäsuorassa omistuksessa tai hallinnassa ja sijoitettuna toisen sopimusvaltion alueelle tämän sopimusvaltion lakien ja määräysten mukaisesti. Se tarkoittaa erityisesti, mutta ei pelkästään

a) kiinteätä ja irtainta omaisuutta samoin kuin esineoikeuksia kuten kiinnityksiä, panti- ja pidätysoikeuksia, käyttöoikeuksia sekä vastaavia oikeuksia mukaan lukien leasing-sopimuksella vuokrattu omaisuus;

b) osakkeita, osuuksia ja yhtiöiden debentureja tai muita oikeuksia tai osuuksia mainituissa yhtiöissä, sopimusvaltion tai sen sijoittajan liikkeeseen laskemia lainoja ja arvopapereita sekä uudelleen sijoittamista varten jakamatta jätettyä tuottoa;

AGREEMENT**BETWEEN THE REPUBLIC OF
FINLAND AND THE STATE OF
KUWAIT FOR THE PROMOTION
AND PROTECTION OF
INVESTMENTS**

The Government of the Republic of Finland and the Government of the State of Kuwait, hereinafter referred to as the 'Contracting States'

Desiring to intensify economic co-operation between both Contracting States;

Intending to create favourable conditions for investments by investors of either Contracting State in the territory of the other Contracting State;

Recognizing that the promotion and protection of such investments will be conducive to the stimulation of business initiative and to the increase of the prosperity in both Contracting States.

Have agreed as follows:

Article 1***Definitions***

For the purposes of this Agreement, unless the context otherwise requires:

(1) The term 'investment' shall mean every kind of assets owned or controlled directly or indirectly by an investor of a Contracting State and invested in the territory of the other Contracting State in accordance with the laws and regulations of that Contracting State, and shall include in particular, though not exclusively:

(a) movable and immovable property as well as any other property rights *in rem* such as mortgages, liens, pledges, usufructs and similar rights including property under a lease agreement;

(b) shares, stocks and debentures of companies or other rights or interests in such companies, loans and securities issued by a Contracting State or any of its investors and returns retained for the purpose of re-investment;

c) oikeutta rahaan tai mihin hyvänsä suoritukseen, jolla on taloudellista arvoa;

d) oikeuksia henkiseen ja teolliseen omaisuuteen mukaan lukien, vaan ei niihin rajoitettuna, tekijänoikeudet, tavaramerkit, patentit, teolliset mallioikeudet, tekniset valmistusmenetelmät, osaaminen, liikesalaisuudet, toiminimet, goodwill ja muut vastaavat oikeudet;

e) toimituksia, jotka perustuvat lakiin tai sopimukseen, sekä lain nojalla myönnettyjä lisensejä ja lupia, mukaan lukien oikeudet etsiä, jalostaa, louhia tai hyödyntää luonnonvaroja, sekä oikeuksia valmistaa, käyttää ja myydä tuotteita.

2. Muutos muodossa, jossa varallisuudet on sijoitettu tai uudelleensijoitettu, ei vaikuta niiden luonteeseen sijoituksina.

3. Käsite "sijoittaja" tarkoittaa

a) luonnollista henkilöä, jolla on sopimusvaltion kansalaisuus sen lakien mukaisesti; ja

b) oikeushenkilöä, molempien sopimusvaltioiden osalta, mukaan lukien sopimusvaltion hallitus ja yksikkö, joka on perustettu ja tunnistettu oikeushenkilöksi sopimusvaltion lakien mukaisesti kuten laitokset, kehitysrahastot, yritykset, toimistot, osuuskunnat, yhtymät, yhteenliittymät, viranomaiset, rahastot, yhtiöt, liikkeet, liike- tai tuotantolaitokset, järjestöt ja taloudelliset yhdistykset tai vastaavat yksiköt siitä riippumatta, onko niiden vastuu rajoitettu vai ei; sekä yksikkö, joka on perustettu sopimusvaltion toimivallan ulkopuolelle oikeushenkilönä ja jossa sopimusvaltiolla tai sen kansalaisella taikka sen toimivallan mukaisesti perustetulla oikeushenkilöllä on määräävä osuus.

4. Käsitteet "omistaa" ja "hallita" tarkoittavat myös sellaista omistamista tai hallintaa, jota toteuttavat tytäryhtiöt tai sivuliikkeet siitä riippumatta, missä ne sijaitsevat.

5. Käsite "tuotto" tarkoittaa sijoituksen tuottamaa rahaa ja erityisesti, mutta ei pelkästään, voittoja, korkoja, pääomatuoitoja, osinkoja, rojalteja, maksuja sekä suorituksia tavaroina.

6. Käsite "alue" tarkoittaa sopimusvaltiolle kansainvälisen oikeuden mukaisesti kuuluvia maa- ja merialueita mukaan lukien aluevesien ulkopuoliset, kansainvälisen oikeuden nojalla sopimusvaltion laeissa määritetyt alueet, joilla sopimusvaltio harjoittaa täysivaltaisia oikeuksia tai tuomiovaltaa.

(c) claims to money or to any performance having economic value;

(d) intellectual and industrial property rights, including, but not limited to, copyrights, trademarks, patents, industrial designs, technical processes, know-how, trade secrets, trade names and goodwill and other similar rights;

(e) any right conferred by law or contract and any licences and permits issued pursuant to law, including rights to prospect, explore, extract or utilize natural resources, and rights to manufacture, use and sell products.

(2) Any alteration of the form in which assets are invested or reinvested shall not affect their character as investment.

(3) The term 'investor' shall mean:

(a) any 'natural person' holding the nationality of a Contracting State in accordance with its laws; and

(b) any 'juridical person' with respect to either Contracting State including the Government of either Contracting State and any entity established in accordance with, and recognized as a juridical person by the laws of either Contracting State, such as institutions, development funds, enterprises, agencies, cooperatives, partnerships, corporations, authorities, foundations, companies, firms, establishments, organizations and business associations or similar entities irrespective of whether their liabilities are limited or otherwise; and any entity established outside the jurisdiction of a Contracting State as a juridical person and in which such Contracting State or any of its nationals or any juridical person established within its jurisdiction has a controlling interest.

(4) The term 'own' or 'control' shall also include ownership or control exercised through subsidiaries or affiliates wherever located.

(5) The term 'returns' shall mean amounts yielded by an investment and in particular, though not exclusively, profits, interest, capital gains, dividends, royalties, fees and payment in kind.

(6) The term 'territory' shall mean all the land and sea area of a Contracting State recognized by international law including any area beyond the territorial sea which in accordance with international law is designated under the laws of a Contracting State as an area over which a Contracting State exer-

7. Käsite "liitännäiset toiminnot" tarkoittaa seuraavassa lueteltuja toimintoja, mutta ei rajoitu niihin. Toiminnot sallitaan sopimusvaltion lakien ja määräysten mukaisesti:

a) sivuliikkeiden, edustustojen ja toimistojen sekä muiden yritystoiminnan harjoittamiseen tarvittavien edellytysten perustaminen, valvonta ja ylläpito;

b) yhtiöiden muodostaminen, yhtiöiden ja niiden osuuksien tai omaisuuden hankkiminen, muodostettujen tai hankittujen yhtiöiden johtaminen, hallinta, ylläpito, käyttö, hyödyntäminen ja laajentaminen, myyminen, lopettaminen, purkaminen tai muuten niistä päättäminen;

c) sijoituksiin liittyvien sopimusten tekeminen, toteuttaminen ja toimeenpano;

d) kaikenlaisen omaisuuden hankkiminen, omistaminen, käyttäminen ja luovuttaminen kaikin laillisin keinoin;

e) varojen lainaaminen paikallisilta rahalaitoksilta, kuten myös osakkeiden tai osuuksien hankkiminen ja liikkeeseen laskeminen paikallisilla rahamarkkinoilla sekä ulkomaisen valuutan hankkiminen sijoitusten käyttämiseksi.

2 artikla

Sijoitusten edistäminen

1. Sopimusvaltiot rohkaisevat alueellaan toisen sopimusvaltion sijoittajien sijoituksia ja sallivat nämä sijoitukset ja niihin liittyvät toiminnot lakiansa ja määräystensä puitteissa. Sen tulee taata toisen sopimusvaltion sijoittajille ja sijoituksille oikeudenmukainen ja tasapuolinen kohtelu.

2. Sopimusvaltiot pyrkivät ryhtymään tarpeellisiin toimenpiteisiin taatakseen asianmukaiset edellytykset, kannusteet ja muut puitteet toisen sopimusvaltion sijoittajien sijoitusten edistämiseksi.

3. Sopimusvaltion sijoittajilla on oikeus kääntyä toisen sopimusvaltion asianomaisten viranomaisten puoleen toimintaedellytyksiä, kannusteita ja muita edistämisen muotoja koskevilla asioilla ja toisen sopimusvaltion tulee pyrkiä takaamaan sellaisille sijoittajille kaikki se tuki, yhteistyö, hyväksyminen, toimitukset ja oikeudet siinä laajuudessa ja sellaisin ehdoin kuin saman sopimusvaltion

cises sovereign rights or jurisdiction.

(7) The term 'associated activities' includes, but is not limited to the activities listed below. Such activities shall be admitted in accordance with the laws and regulations of the Contracting State:

(a) the establishment, control and maintenance of branches, agencies, offices or other facilities for the conduct of business;

(b) the organization of companies, the acquisition of companies or interests in companies or in their property, the management, control, maintenance, use, enjoyment and expansion, the sale, liquidation, dissolution or other disposal of companies organized or acquired;

(c) the making, performance and enforcement of contracts related to investments;

(d) the acquisition, ownership, use and disposal by any legal means of property of all kinds;

(e) the borrowing of funds from local financial institutions, as well as the purchase and issue of equity shares in the local financial markets, and the purchase of foreign exchange for the operation of investments.

Article 2

Promotion of Investments

(1) Each Contracting State shall in its territory encourage investments by investors of the other Contracting State and admit such investments and activities associated therewith in accordance with its laws and regulations. It shall insure investors of the other Contracting State and their investments fair and equitable treatment.

(2) Each Contracting State shall endeavour to take the necessary measures for granting of appropriate facilities, incentives and other forms of encouragement for investments made by investors of the other Contracting State.

(3) Investors of one Contracting State shall be entitled to apply to the competent authorities in the other Contracting State for the appropriate facilities, incentives and other forms of encouragement and that Contracting State shall endeavour to grant such investors all assistance, consents, approvals, licences and authorizations to such an extent and on such terms and conditions as shall be

laeissa ja määräyksissä on säädetty.

4. Sopimusvaltiot neuvottelevat määrääjain keskenään sopivaksi katsomallaan tavalla sijoitusmahdollisuuksien edistämisestä ja helpottamisesta alueillaan.

5. Sopimuspuolten sijoittajilla on oikeus ottaa palvelukseen ylin johto ja tekninen henkilöstö valintansa mukaan riippumatta kansallisuudesta, ja tässä suhteessa sopimusvaltiot tarjoavat kaikki tarvittavat helpotukset niissä puitteissa kuin sen lait ja määräykset sallivat. Sopimusvaltiot tutkivat kansallisen lainsäädäntönsä puitteissa hyvässä hengessä ja suhtautuvat myönteisesti maahan pyrkivien ja sopimusvaltion alueella sijoitukseen liittyen tilapäisesti oleskelevien ulkomaalaisten tarpeellisia muodollisuuksia tarkoittaviin anomuksiin.

6. Kun sijoituksiin liittyy henkilöiden tai tavaroiden kuljetuksia, sopimusvaltiot helpottavat toisen sopimusvaltion yritysten tällaisia kuljetuksia siinä laajuudessa kuin se on luvallista asianomaisten lakien ja määräysten mukaan.

3 artikla

Sijoitusten suojelu

1. Sopimusvaltion sijoittajien sijoitukset nauttivat toisen sopimusvaltion alueella täyttä suojaa ja turvaa kansainvälisen oikeuden ja tämän sopimusten määräysten mukaisesti. Sopimusvaltiot eivät saa omalla alueellaan mielivaltaisilla tai syrjivillä toimenpiteillä haitata toisen sopimusvaltion sijoittajien sijoituksiin liittyvää johtamista, ylläpitoa, käyttöä, hyödyntämistä tai muuta liitännäistä toimintaa.

2. Sopimusvaltiot julkistavat kaikki lait, määräykset, hallinnolliset säännöt ja menettelyohjeet, jotka liittyvät tai välittömästi vaikuttavat sen alueella toisen sopimusvaltion sijoittajien sijoituksiin.

3. Sijoitusten tultua perustetuksi niille ei sopimusvaltiossa saa asettaa ylimääräisiä suoritusvaatimuksia, jotka estävät niiden laajenemista tai ylläpitoa, jotka vaativat tai vahvistavat sitoutumista tuotettujen tavaroiden vientiin ulkomaille tai määräävät, että

determined by the laws and regulations of that Contracting State.

(4) The Contracting States may periodically consult with each other in any manner they may deem appropriate to encourage and facilitate investment opportunities within their respective territories.

(5) Investors of either Contracting State shall be permitted to engage top managerial and technical personnel of their choice regardless of nationality, and each Contracting State shall in this respect make available all necessary facilities to the extent permitted by its laws and regulations. The Contracting States shall within the framework of their national legislation examine in good faith and give sympathetic consideration to applications for the necessary formalities for expatriates who wish to enter and remain temporarily in the territory of the Contracting States in connection with an investment.

(6) Whenever goods or persons connected with an investment are to be transported, each Contracting State shall to the extent permissible under its relevant laws and regulations facilitate the carrying out of such transport by enterprises of the other Contracting State.

Article 3

Protection of Investments

(1) Investments by investors of either Contracting State shall enjoy full protection and security in the territory of the other Contracting State in a manner consistent with International law and the provisions of this Agreement. Neither Contracting State shall in any way impair by arbitrary or discriminatory measures the management, maintenance, use, enjoyment or any other associated activities in connection with investments in its territory of investors of the other Contracting State.

(2) Each Contracting State shall make public all laws, regulations, administrative directives and procedures that pertain to or directly affect investments in its territory of investors of the other Contracting State.

(3) Once established, investments shall not be subject in either Contracting State to additional performance requirements which hinder their expansion or maintenance, which require or enforce commitments to export goods produced or which specify that

tavarat tai palvelut on hankittava paikallisesti, taikka jotka asettavat muita vastaavia lisävaatimuksia tai -rajoituksia.

4. Sopimusvaltiot tunnustavat, että toisen sopimusvaltion sijoittajien sijoituksille suotuisan toimintaympäristön ylläpitämiseksi alueellaan sen on huolehdittava toimivista keinoista esittää vaatimuksia ja toteuttaa sijoituksiin liittyviä oikeuksia. Sopimusvaltio takaa toisen sopimusvaltion sijoittajille oikeuden saada asiansa oikeudellisten ja hallinnollisten tuomioistuinten sekä viranomaisen käsittelyyn ja kaikkiin muihin elimiin, jotka harjoittavat oikeudellista valtaa, sekä oikeuden ottaa palvelukseensa valitsemansa henkilöt, jotka muutoin täyttävät oikeuspaikan sovellettavien lakien ja määräysten vaatimukset sijoituksiaan koskevien vaateiden esittämisestä ja oikeuksien toteuttamisesta.

5. Sopimusvaltion sijoittajien sijoituksiin ei saa kohdistaa pakko-ottoa, takavarikointia tai vastaavia toimenpiteitä muutoin kuin asianomaisin laillisin menettelytavoin.

4 artikla

Sijoitusten kohtelu

1. Sopimusvaltiot myöntävät alueellaan toisen sopimusvaltion sijoittajien sijoituksille ja niihin liittyville liitännäisille toiminnoille oikeudenmukaisen ja tasapuolisen kohtelun. Tämä kohtelu ei saa olla vähemmän suosiollista kuin se kohtelu, jonka sopimusvaltio vastaavissa tilanteissa myöntää omien sijoittajiensa taikka kolmannen valtion sijoittajien sijoituksille tai liitännäisille toiminnoille, sen mukaan mikä on sijoittajalle edullisinta.

2. Sopimusvaltiot myöntävät toisen sopimusvaltion sijoittajien sijoituksille ja liitännäisille toiminnoille korvausten, rahansiirtojen, tuottojen, johtamisen, ylläpitämisen, käytön, hyödyntämisen, hankinnan tai luovuttamisen suhteen kohtelun, joka ei ole vähemmän suosiollinen kuin kohtelu, jonka se myöntää omille sijoittajilleen tai kolmansien valtioiden sijoittajille, sen mukaan mikä on sijoittajalle edullisinta.

3. Tämän artiklan määräyksiä, jotka koskevat sopimusvaltion omille sijoittajille tai kolmansien valtioiden sijoittajille myöntämää suosiollisinta kohtelua, ei saa tulkita niin, että ne velvoittaisivat sopimusvaltion ulottamaan toisen sopimusvaltion sijoittajille hyödyn kohtelusta, edusta tai etuoikeudesta,

goods or services must be purchased locally, or which impose any other similar additional requirements or restrictions.

(4) Each Contracting State recognizes that in order to maintain a favourable environment for investments in its territory by investors of the other Contracting State it shall provide effective means of asserting claims and enforcing rights with respect to investments. Each Contracting State shall ensure to investors of the other Contracting State, the right to access to its courts of justice, administrative tribunals and agencies, and all other bodies exercising adjudicatory authority, and the right to employ persons of their choice, who otherwise qualify under applicable laws and regulations of the forum for the purpose of asserting claims, and enforcing rights, with respect to their investments.

(5) Investments by investors of either Contracting State shall not be subjected to sequestration, confiscation or any similar measures except under due process of law.

Article 4

Treatment of Investments

(1) Each Contracting State shall accord investments and associated activities in connection with these investments, made in its territory by investors of the other Contracting State, fair and equitable treatment. Such treatment shall not be less favourable than that which it accords in like situations to investments and associated activities of its own investors or to investors of any third state, whichever is more favourable to the investor.

(2) Each Contracting State shall accord investors of the other Contracting State, as regards compensation, transfers, returns, management, maintenance, use, enjoyment, acquisition or disposal of their investments, or any other associated activity, treatment not less favourable than that which it accords to its own investors or to investors of any third state, whichever is the more favourable to the investor.

(3) However, the provisions of this Article relating to the granting of treatment not less favourable than that accorded by one Contracting State to its own investors or the investors of any third state shall not be construed so as to oblige that Contracting State to extend to the investors of the other Contracting State

joka johtuu

a) tulliunionista, talousliitosta, vapaakauppa-alueesta, rahaliitosta tai vastaavasta kansainvälisestä sopimuksesta tai muusta alueellisesta yhteistyöjärjestelystä, jossa jompikumpi sopimusvaltio on osapuolena, tai

b) kansainvälisestä tai alueellisesta sopimuksesta tai vastaavasta järjestelystä, joka liittyy kokonaan tai osittain verotukseen taikka kotimaiseen lainsäädäntöön, joka liittyy kokonaan tai osittain verotukseen.

4. Sopimusvaltiot eivät saa kohdistaa toisen sopimusvaltion sijoittajiin pakottavia toimenpiteitä, jotka määräävät tai rajoittavat materiaalien, energian, polttoaineen tai tuotantovälineiden hankintaa, kuljetusta tai toimintaa taikka rajoittavat tuotteiden markkinointia tai vaikuttavat syrjivästi toisen sopimusvaltion sijoittajien sijoituksiin omien sijoittajien sijoitusten hyväksi, ellei toimenpiteitä voida pitää elintärkeinä yleisen järjestyksen tai julkisen terveydenhuollon kannalta.

5 artikla

Vahinkojen ja menetysten korvaaminen

1. Milloin sopimusvaltion sijoittajien sijoituksille aiheutuu vahinkoja tai menetyksiä sodasta, muusta aseellisesta selkkauksesta, kansallisesta hätätilasta, vallankumouksesta, kansannoususta, kapinasta tai vastaavista tapahtumista toisen sopimusvaltion alueella, tämän toisen sopimusvaltion tulee myöntää ennalleen palauttamisen, korvauksen, vastikkeen tai muun järjestelyn suhteen sellainen kohtelu, jonka sopimusvaltio myöntää omien sijoittajiensa taikka minkä tahansa kolmannen valtion sijoittajien sijoituksille, sen mukaan mikä on sijoittajalle edullisinta.

2. Sen estämättä, mitä 1 kappaleessa on määrätty, sopimusvaltion sijoittajat, jotka mainitun kappaleen tarkoittamissa tilanteissa ovat kärsineet vahinkoa tai menetyksiä toisen sopimusvaltion alueella johtuen

a) viranomaisten tai asevoimien suorittamasta omaisuuden pakko-otosta; tai

b) asevoimien tai viranomaisten suorittamasta omaisuuden tuhoamisesta, joka ei tapahtunut taistelutoimissa tai joka ei ollut tilanteen pakottama,

saavat välittömän, tosiasiallisen ja tehok-

ting State the benefit of any treatment, preference or privilege resulting from:

(a) any customs union, economic union, free trade area, monetary union or similar international agreement or other form of regional cooperative arrangement, to which either of the Contracting States is a party; or

(b) any international or regional agreement or other similar arrangement relating wholly or mainly to taxation or any domestic legislation relating wholly or mainly to taxation.

(4) Each Contracting State shall not impose on the investor of the other Contracting State mandatory measures, which require or restrict the purchase of materials, energy, fuel or of means of production, transport or operation of any kind or restrict the marketing of products, or any other measures having the effect of discrimination against investments by investors of the other Contracting State in favour of investments by its own investors, unless such measures are deemed vital for reasons of public order or public health.

Article 5

Compensation for Damage or Loss

(1) When investments made by investors of either Contracting State suffer damage or loss owing to war, other armed conflict, a state of national emergency, revolt, insurrection, riot or other similar events in the territory of the other Contracting State, they shall be accorded by the latter Contracting State, treatment, as regards restitution, indemnification, compensation or other settlement, which this Contracting State accords to investments of its own investors or investors of any third state, whichever is more favourable for the investor.

(2) Without prejudice to paragraph (1), investors of one Contracting State who in any of the events referred to in that paragraph suffer damage or loss in the territory of the other Contracting State resulting from:

(a) requisitioning of their property by its forces or authorities; or

(b) destruction of their property by its forces or authorities which was not caused in combat action or was not required by the necessity of the situation,

shall be accorded prompt, adequate and

kaan korvauksen vahingoista ja menetyksistä, jotka ovat aiheutuneet pakko-oton aikana tai seurauksena omaisuuden tuhoamisesta. Tästä aiheutuvat maksut suoritetaan vaihdettavassa valuutassa ja ne ovat viipymättä vapaasti siirrettävissä.

3. Tämän artiklan sekä 6 ja 7 artiklan tarkoittama ehto "viipymättä" katsotaan tulleen täytetyksi, kun korvaus tai siirto on suoritettu siinä ajassa, joka tarvitaan normaalien pankkisiirtojen toteuttamiseen. Tämä aika alkaa siitä päivästä, jolloin vaatimus esitetään, eikä se missään tapauksessa saa olla yhtä kuukautta pitempi.

effective compensation for the damage or loss sustained during that period of requisitioning or as a result of the destruction of their property. Resulting payments shall be made in a convertible currency and be freely transferable without delay.

(3) The condition "without delay" within the meaning of this Article and Articles 6 and 7 is deemed to be fulfilled if a repatriation or transfer is made within such period as is required for the completion of normal bank transfers. The said period shall commence on the day on which the request has been submitted and may on no account exceed one month.

6 artikla

Article 6

Kansallistaminen tai pakkolunastaminen

Nationalisation or Expropriation

1.

a) Sopimusvaltion sijoittajien sijoituksia ei saa kansallistaa, pakkolunastaa eikä niihin toinen sopimusvaltio saa kohdistaa muita toimenpiteitä, joilla on vastaava vaikutus kuin kansallistamisella tai pakkolunastamisella (joista seuraavassa käytetään yhteistä ilmausta "pakkolunastus") paitsi sopimusvaltion yleisen edun vuoksi, joka liittyy sisäisiin tarpeisiin, sekä välitöntä, riittävää ja tosiasiallista korvausta vastaan, ehdolla, että sellaisiin toimenpiteisiin ryhdytään ketään syrjimättä, asianmukaisia laillisia muotoja noudattaen yleisesti sovellettavan paikallisen lain määräysten mukaisesti.

(1)

(a) Investments by investors of either Contracting State shall not be nationalised, expropriated or subjected to measures having effect equivalent to nationalisation or expropriation (hereinafter collectively referred to as "expropriation") by the other Contracting State except for the public interest related to the internal needs of that Contracting State and against prompt, adequate and effective compensation and on condition that such measures are taken on a non-discriminatory basis under due process of law and in accordance with domestic laws of general application.

b) Tällaisen korvauksen tulee olla sen mukainen kuin pakkolunastetun omaisuuden oikeudenmukainen markkina-arvo oli siihen aikaan, kun päätös pakkolunastamisesta julkistettiin tai kun se tuli yleiseen tietoisuuteen, sen mukaan kumpi tuli aikaisemmin. Milloin oikeudenmukaista markkina-arvoa ei voida täsmällisesti todeta, määrätään korvaus oikeudenmukaisuuden periaatteella ottaen huomioon mm. sijoitettu pääoma, uushankinta-arvo, arvostus, juoksevat tuotot, goodwill ja muut asiaan vaikuttavat seikat. Siinä tapauksessa, että korvauksen maksu viipyy, on korvaukselle suoritettava käypää kaupallista korkoa, joka ei kuitenkaan missään tapauksessa saa olla alempi kuin sovellettava LIBOR-korko, laskettuna pakkolunastuspäivästä maksupäivään. Lopullisesti vahvistetun korvauksen määrä on viipymättä suoritettava sijoittajalle vaihdettavassa valuutassa ja sal-

(b) Such compensation shall amount to the fair market value of the expropriated investment immediately prior to or at the time when the decision of expropriation was announced or became publicly known, whichever is the earlier. Where the fair market value cannot be readily ascertained, the compensation shall be determined on equitable principles taking into account, *inter alia*, the capital invested, replacement value, appreciation, current returns, goodwill and other relevant factors. In the event that the payment of compensation is delayed, such compensation shall include interest at the prevailing commercial rate, which in any event shall not be less than the applicable LIBOR-rate of interest, from the date of expropriation until the date of payment. The amount of compensation finally determined shall be promptly paid to the investor in a

littava vapaasti siirtää ilman viivytystä.

c) Milloin sopimusvaltio pakkolunastaa sijoituksia oikeushenkilöltä, joka on perustettu tai saanut toimiluvat voimassa olevan lain mukaisesti sen alueella ja jossa toisen sopimusvaltion sijoittajat omistavat osakkeita, osuuksia, debentureja tai muita oikeuksia tai osuuksia, on sopimusvaltion taattava, että sellaiset sijoittajat saavat välittömän, riittävän ja tosiasiallisen korvauksen. Korvaus määritetään ja maksetaan tämän kappaleen b-kohdan määräysten mukaisesti.

2. Toimenpiteiden kohteeksi joutuneella sijoittajalla on, menettämättä tämän sopimuksen 9 artiklan mukaisia etujaan, oikeus saada pakkolunastuksen toimittaneen sopimusvaltion lakien mukaisesti saman sopimusvaltion toimivaltaiset viranomaiset tarkistamaan tapauksensa, sijoituksensa arvon määrittämisen ja korvauksen maksamisen 1 kappaleessa määrättyjen periaatteiden mukaisesti.

3. Tämän artiklan määräyksiä sovelletaan myös pakkolunastusta, kansallistamista tai muihin samaa tarkoitaviin suoriin tai epäsuoriin toimenpiteisiin, kuten varojen jäädyttämiseen tai pysäyttämiseen, mielivaltaiseen verottamiseen, yrityksen tai se osan pakkomyyntiin, valtion väliintuloon, sellaisen sijoituksen johtamisen tai siitä määräämisen estämiseen tai riistämiseen taikka toimenpiteeseen, josta seuraa taloudellista menetystä tai vahinkoa, jos tällaisen toimenpiteen vaikutukset ovat verrattavissa pakkolunastukseen.

4. Tämän artiklan periaatteiden ja määräysten mukaisiin korvauksiin on oikeus myös silloin, kun sopimusvaltion väliintulo kohdistuu yhtiöön, jossa toisen sopimusvaltion sijoittajilla on sijoituksia, ja väliintulo on oleellisesti haitannut sijoitusta.

convertible currency and allowed to be freely transferred without delay.

(c) Where a Contracting State expropriates the investment of a juridical person which is established or licensed under the law in force in its territory and in which investors of the other Contracting State own shares, stocks, debentures or other rights or interest, it shall ensure that prompt, adequate and effective compensation is received by such investors. Such compensation shall be determined and paid in accordance with the provisions of sub-paragraph (b) above.

(2) The investor affected shall, without prejudice to his rights under Article 9 of this Agreement, have a right to prompt review, under the law of the Contracting State making the expropriation, by a competent authority of that Contracting State, of its case, of the valuation of its investment, and of the payment of compensation, in accordance with the principles set out in paragraph (1).

(3) The provisions of this Article shall also apply to any direct or indirect measure of expropriation, nationalisation or other similar measures such as freezing or blocking of assets, levying of arbitrary taxes, the compulsory sale of all or a part of the investment, any state intervention, impairment, deprivation of management or control of any kind with respect to, or a measure resulting in loss of or damage to the economic value of, such an investment, if the effect of such measure or measures, would be tantamount to expropriation.

(4) A claim to compensation in accordance with the principles and provisions of this Agreement shall also exist when, as a result of an intervention by a Contracting State in any company in which investment is made by investors of the other Contracting State, the investment is impaired in substance.

7 artikla

Maksujen siirto

1. Sopimusvaltiot vakuuttavat, että niiden vieraita valuuttoja koskeva lainsäädäntö perustuu pääoman vapaan liikkuvuuden periaatteelle ja että sijoituksiin liittyvien maksujen siirto on vapaata. Siirrot käsittävät erityisesti, vaikka eivät yksinomaan

Article 7

Transfer of Payments

(1) Each Contracting State affirms that its legislation concerning foreign currencies is based on the principle of free movement of capital and that the transfer of payments in connection with an investment is free. Transfers shall include in particular, though not exclusively:

a) pääoman ja lisäerät sijoituksen ylläpitämiseksi tai lisäämiseksi;

b) tuotot;

c) velkojen maksun;

d) rojalitit ja maksut 1 artiklan 1 d-kohdassa tarkoitetuista oikeuksista;

e) sijoituksen tai se osan myymisestä tai lopettamisesta syntyneet saatavat;

f) ulkomailta palkatun, sijoitukseen liittyvän toisen sopimusvaltion tai kolmannen valtion kansalaisten käyttämättömät ansiot ja muut palkkiot;

g) sijoituksen johtamiseen ja ylläpitämiseen käytetyt rahamäärät;

h) 5 ja 6 artikloissa tarkoitettut korvaukset;

i) 8 artiklassa tarkoitettut maksut;

j) riitojen ratkaisemisesta aiheutuvat maksut.

2. Maksujen siirrot 1 kappaleen mukaisesti suoritetaan viipymättä vaihdettavassa valuutassa käypään kurssiin.

3. Siirrot suoritetaan siirrettävän valuutan siirtöpäivänä vallitsevaan välittömästi tapahtuvien suoritusten markkinakurssiin. Ulkomaisen vaihtokurssin puuttuessa sovellettava kurssi on viimeinen ostokurssi erityisnosto-oikeuksille (SDR) tai Yhdysvaltojen dollareille, sen mukaan kumpi on edullisempi sijoittajalle.

(a) the principal and additional amounts to maintain or increase the investment;

(b) the returns;

(c) repayment of loans;

(d) royalties and fees for the rights referred to in paragraph (1)(d) of Article 1;

(e) the proceeds from the liquidation or the sale of the whole or any part of the investment;

(f) unspent earnings and other remuneration of nationals of the other Contracting State or any third state engaged from abroad in connection with an investment;

(g) amounts spent for the management and maintenance of the investment;

(h) compensations referred to in Articles 5 and 6;

(i) payments referred to in Article 8;

(j) payments arising out of the settlement of a dispute.

(2) Transfers of payments under paragraph (1) shall be effected without delay in a convertible currency at the applicable rate of exchange.

(3) Transfers shall be made at the prevailing market rate of exchange on the date of transfer with respect to spot transactions in the currency to be transferred. In the absence of a market for foreign exchange, the rate to be applied will be the most recent exchange rate for conversion of currencies into Special Drawing Rights or United States Dollars, whichever is more favourable to the investor.

8 artikla

Sijaantulo

1. Jos sopimusvaltio, sen valtuuttama elin taikka sopimusvaltiossa, joka ei ole sijoittaja, muodostettu yhtiö tai yritys (korvaava osapuoli), suorittaa maksun vakuuden tai takauksen perusteella, jonka se on myöntänyt toisen sopimusvaltion (isäntävaltio) alueella olevan sijoituksen tai sen tuottojen suhteen, taikka muuten saa sellaisen sijoituksen oikeuksia ja vaateita sijoittajan täydellisen tai osittaisen tappion seurauksena, isäntävaltio tunnustaa

a) mainitusta sijoituksesta johtuvien oikeuksien ja vaateiden siirtymisen korvaavalle osapuolelle lain tai laillisen siirron kautta; ja

Article 8

Subrogation

(1) If a Contracting State or its designated agency or a company or enterprise incorporated in a Contracting State other than an investor (the "Indemnifying Party") makes a payment under an indemnity or a guarantee it has assumed in respect of an investment or returns in the territory of the other Contracting State (the "Host State"), or otherwise acquires any of the rights and claims of such an investment as a result of the complete or partial default of the investor, the Host State shall recognize:

(a) the assignment to the Indemnifying Party by law or by legal transaction of all the rights and claims resulting from such an investment; and

b) että korvaava osapuoli on sijaantulon nojalla oikeutettu harjoittamaan niitä oikeuksia ja toteuttamaan niitä vaateita edeltäjänsä vaateiden tai alkuperäisen sijoittajan oikeuksien laajuudessa.

2. Korvaavalla osapuolella on kaikissa olosuhteissa oikeus

a) samaan kohteluun oikeuksien ja vaateiden osalta, jotka se on saanut edellä 1 kapaleessa tarkoitetun siirron perusteella ja

b) kaikkiin maksuihin jotka on saatu näiden oikeuksien ja vaateiden nojalla

kuin alkuperäisellä sijoittajalla oli oikeus saada tämän sopimuksen nojalla asianomaisten sijoitusten ja niihin liittyvien tuottojen osalta.

(b) that the Indemnifying Party is entitled to exercise such rights and enforce such claims by virtue of subrogation, to the same extent as its predecessor in title or the original investor.

(2) The Indemnifying Party shall be entitled in all circumstances to:

(a) the same treatment in respect of the rights and claims acquired by it by virtue of the assignment referred to in paragraph (1) above, and

(b) any payments received in pursuance of those rights and claims,

as the original investor was entitled to receive by virtue of this Agreement in respect of the investment concerned and its related returns.

9 artikla

Article 9

Sopimusvaltion ja sijoittajan välisten sijoituksia koskevien riitojen ratkaiseminen

Settlement of Disputes between a Contracting State and an Investor

1. Sopimusvaltion ja toisen sopimusvaltion sijoittajan välinen riita, joka koskee jälkimmäisen sijoitusta edellisen alueella, on, elleivät riidan osapuolet kirjallisesti muuta sovi, ratkaistava tämän artiklan seuraavien määräysten mukaisesti.

2. Riita on mikäli mahdollista ratkaistava sovinnollisesti riidan osapuolten kesken.

3. a) Mikäli riitaa ei siten voida ratkaista kuuden kuukauden kuluessa siitä päivästä lukien, jolloin jompikumpi riidan osapuoli vaati sovinnollista ratkaisua, on riita alistettava sovittelu- tai välimiesmenettelyyn sijoituksia koskevien riitaisuuksien kansainväliselle ratkaisukeskukselle (keskus) Washingtonissa 18 päivänä maaliskuuta 1965 valtioiden ja toisten valtioiden kansalaisten välisten sijoituksia koskevien riitaisuuksien ratkaisemisesta tehdyn yleissopimuksen (Washingtonin yleissopimus) sekä keskuksen määräysten ja sääntöjen mukaisesti.

b) Jompikumpi riidan osapuoli voi panna vireille menettelyn keskuksessa osoittamalla sitä tarkoittavan vaatimuksen keskuksen pääsihteerille niin kuin Washingtonin yleissopimuksen 28 ja 36 artiklassa määrätään; mikäli riidan osapuolet ovat eri mieltä siitä, onko sovittelu- vai välimiesmenettely soveliaampi, on osapuolena olevalla sijoittajalla oikeus valita.

(1) Any dispute between a Contracting State and an investor of the other Contracting State with respect to an investment of the latter in the territory of the former shall, unless the parties to the dispute otherwise agree in writing, be settled in accordance with the following provisions of this Article.

(2) The dispute shall as far as possible be settled amicably between the parties to the dispute.

(3) (a) If the dispute cannot thus be settled within six months, from the date at which either party to the dispute requested amicable settlement, it shall be referred to the International Centre for the Settlement of Investment Disputes ("the Centre") for settlement by conciliation or arbitration under the Washington Convention of 18 March 1965 on the Settlement of Investment Disputes Between States and Nationals of Other States ("the Washington Convention"), and the Regulations and Rules of the Centre.

(b) Either party to the dispute may institute proceedings before the Centre by addressing a request to that effect to the Secretary-General of the Centre as provided in Articles 28 and 36 of the Washington Convention; in the event of disagreement between the parties as to whether conciliation or arbitration is the more appropriate procedure, the investor concerned shall have the right

c) Kumpikin riidan osapuoli suostuu täten siihen, että riidat alistetaan keskuksen ratkaistavaksi sovittelu- tai välimiesmenettelyssä.

d) Keskuksessa tämän artiklan mukaisesti vireillepantujen menettelyjen suhteen yhtiötä, joka on perustettu sopimusvaltion lainsäädännön mukaisesti ja joka välittömästi ennen riidan syntymistä on toisen sopimusvaltion sijoittajan hallinnassa, kohdellaan Washingtonin yleissopimuksen 25 artiklan 2 kappaleen b-kohdan tarkoittamassa suhteessa mainitun toisen sopimusvaltion sijoittajana.

e) Kumpikaan sopimusvaltio ei saa käyttää diplomaattista suojelu-oikeutta tai esittää kansainvälistä vaatimusta riidassa, joka on alistettu keskukselle, ellei toinen sopimusvaltio ole jättänyt noudattamatta keskuksen päätöstä sellaisessa riidassa.

Kuitenkaan diplomaattinen suojelu-oikeus tämän alakohdan tarkoittamassa mielessä ei käsitä epävirallista diplomaattista kanssakäymistä, jonka ainoana tarkoituksena on helpottaa riidan ratkaisua.

4. Siinä tapauksessa, että Washingtonin yleissopimus ei olisi sovellettavissa, on riita jommankumman osapuolen vaatimuksesta alistettava ratkaistavaksi välimiesmenettelyssä, joka muodostetaan Yhdistyneiden Kansakuntien Kansainvälisen kauppaoikeuden komitean (UNCITRAL) välimiessääntöjen mukaan, ja näitä sääntöjä riidan osapuolet voivat muuttaa (säännöissä tarkoitettu nimittävä viranomainen on keskuksen pääsihteeri).

5. Oikeudenkäynnissä, välimiesmenettelyssä ja kaikissa muissa sopimusvaltion ja toisen sopimusvaltion sijoittajan välistä riitaa koskevissa menettelyissä sopimusvaltio ei saa puolustukseksi vedota täysivaltaisuutensa koskemattomuuteen. Vastakanne tai kuittausoikeus ei saa perustua siihen, että kysymyksessä oleva sijoittaja on saanut tai tulee saamaan vakuutusopimuksen perusteella korvausta tai muuta hyvitystä väitetystä vahingoistaan, kokonaan tai osittain, kolmannelta osapuolelta, julkiselta tai yksityiseltä, mukaan lukien toinen sopimusvaltio, sen paikallisviranomaiset, edustajat ja avustavat elimet.

to choose.

(c) Each party to the dispute hereby consents to the submission of disputes to the Centre for settlement by conciliation or arbitration.

(d) For the purpose of any proceedings initiated before the Centre in accordance with this Article, any company which is constituted in accordance with the legislation of one Contracting State, and which, immediately before the dispute arises, is controlled by investors of the other Contracting State, shall, for the purpose of Article 25(2)(b) of the Washington Convention be treated, as an investor of that other Contracting State.

(e) Neither Contracting State shall give diplomatic protection or bring an international claim in respect of any dispute referred to the Centre unless the other Contracting State has failed to abide by or to comply with the award rendered in such dispute.

However, diplomatic protection for the purposes of this sub-paragraph shall not include informal diplomatic exchanges for the sole purpose of facilitating the settlement of a dispute.

(4) In case the Washington Convention is not applicable, then the dispute shall at the request of either party to the dispute be submitted for settlement by an arbitral tribunal established under the Arbitration Rules of the United Nations Commission on International Trade Law (UNCITRAL), as those Rules may be modified by the parties to the dispute (the Appointing Authority referred to is the Secretary General of the Centre).

(5) In any proceedings, juridical, arbitral or otherwise, concerning a dispute between it and an investor of the other Contracting State, a Contracting State shall not assert, as a defense, its sovereign immunity. Any counter-claim or right of set-off may not be based on the fact that the investor concerned has received or will receive, pursuant to an insurance contract, indemnification or other compensation for all or part of its alleged damages from any third party whomsoever, whether public or private, including such other Contracting State and its subdivisions, agencies or instrumentalities.

10 artikla

Article 10

*Sopimusvaltioiden välisten riitojen ratkaiseminen**Settlement of Disputes between Contracting States*

1. Sopimusvaltioiden väliset riidat tämän sopimuksen tulkinnasta tai soveltamisesta ratkaistaan mikäli mahdollista sovinnollisin neuvotteluin sopimusvaltioiden hallitusten välillä.

2. Mikäli riitaa ei siten voida ratkaista kuuden kuukauden kuluessa siitä päivästä lukien, kun sopimusvaltio vaati neuvotteluja, on se jommankumman sopimusvaltion kirjallisesta vaatimuksesta alistettava väliaikaisen välimiesoikeuden ratkaistavaksi tämän artiklan seuraavien määräysten mukaisesti.

3. Välimiesoikeus perustetaan seuraavasti: sopimusvaltiot nimittävät kumpikin yhden jäsenen, ja nämä kaksi jäsentä sopivat kolmannen valtion kansalaisesta puheenjohtajakseen, jonka sopimusvaltioiden hallitukset nimittävät. Nämä jäsenet nimitetään kahden kuukauden kuluessa ja puheenjohtaja kolmen kuukauden kuluessa siitä päivästä lukien, jolloin sopimusvaltio ilmoitti toiselle sopimusvaltiolle, että sen tarkoituksena on alistaa riita välimiesoikeudelle.

4. Jos edellä 3 kappaleessa mainittuja määräaikoja ei ole noudatettu, kumpikin sopimusvaltio voi, muun järjestelyn puuttuessa, pyytää kansainvälisen tuomioistuimen presidenttiä suorittamaan tarvittavat nimitykset. Jos presidentti on jommankumman sopimusvaltion kansalainen tai jos hän muutoin on estynyt täyttämästä sanottua tehtävää, pyydetään varapresidenttiä tekemään tarvittavat nimitykset. Jos varapresidentti on jommankumman sopimusvaltion kansalainen taikka jos hänkin on estynyt suorittamasta sanottua tehtävää, pyydetään tuomioistuimen virkaiärsä lähinnä vanhinta jäsentä, joka ei ole kummankaan sopimusvaltion kansalainen, suorittamaan tarvittavat nimitykset.

5. Välimiesoikeus tekee päätöksensä äänen enemmistöllä. Päätös tehdään kansainvälisen oikeuden soveltuvien sääntöjen mukaisesti, ja se on lopullinen ja molempia sopimusvaltioita sitova. Kumpikin sopimusvaltio vastaa jäsenensä ja edustajiensa kustannuksista välimiesmenettelyssä. Puheenjohtajan

(1) Any dispute between the Contracting States concerning the interpretation or application of this Agreement shall be settled as far as possible through amicable negotiations between the Governments of the two Contracting States.

(2) If a dispute cannot thus be settled within six months following the date on which such negotiations were requested by either Contracting State, it shall, upon the written request of either Contracting State, be submitted to an ad hoc arbitral tribunal in accordance with the following provisions of this Article.

(3) The arbitral tribunal shall be constituted as follows: each Contracting State shall appoint one member, and these two members shall agree upon a national of a third state as their Chairman to be appointed by the Governments of the two Contracting States. Such members shall be appointed within two months, and such Chairman within three months from the date on which either Contracting State has informed the other Contracting State that it intends to submit the dispute to an arbitral tribunal.

(4) If the periods specified in paragraph (3) above have not been observed, either Contracting State may, in the absence of any other arrangement, invite the President of the International Court of justice to make the necessary appointments. If the President is a national of either Contracting State or if he is otherwise prevented from discharging the said function, the Vice-President shall be invited to make the necessary appointments. If the Vice-President is a national of either Contracting State or if he, too, is prevented from discharging the said function, the member of the Court next in seniority who is not a national of either Contracting State shall be invited to make the necessary appointments.

(5) The arbitral tribunal shall take its decision by a majority of votes. Such decision shall be made in accordance with applicable rules of international law and shall be final and binding on both Contracting States. Each Contracting State shall bear the cost of its member and of its representatives in the

kustannuksista samoin kuin kaikista muista kustannuksista vastaavat sopimusvaltiot yhtä suurin osuuksin, ellei välimiesoikeus toisin päättä. Kaikissa muissa suhteissa välimiesoikeus päättää itse omista menettelytavoistaan.

11 artikla

Sopimusvaltioiden väliset suhteet

Tämän sopimuksen määräyksiä noudatetaan siitä riippumatta, onko sopimusvaltioiden välillä olemassa diplomaatti- tai konsulisuhdetta.

12 artikla

Muut määräykset

Jos sopimusvaltioiden olemassa oleva lainsäädäntö tai kansainvälisen oikeuden velvoitteet, jotka myöhemmin aikaansaadaan sopimusvaltioiden välille tämän sopimuksen lisäksi, sisältävät yleisen tai erityisen järjestyksen, joka takaa toisen sopimusvaltion sijoittajien sijoituksille tai liitännäisille toiminnolle suosiollisemman kohtelun, kuin tässä sopimuksessa on määrätty, sellainen järjestely asetetaan tämän sopimuksen edelle niiltä osin, kuin järjestely on tätä sopimusta suosiollisempi.

13 artikla

Sopimuksen soveltaminen

Tätä sopimusta sovelletaan kaikkiin sekä ennen tämän sopimuksen voimaantuloa että sen jälkeen tehtyihin sopimusvaltion sijoittajien sijoituksiin toisen sopimusvaltion alueella, mutta ei sopimusta koskevaan riitaan, joka on syntynyt, tai sijoitusta koskevaan vaatimukseen, joka on ratkaistu ennen sopimuksen voimaantuloa.

14 artikla

Sopimuksen voimaantulo

1. Sopimusvaltiot ilmoittavat toisilleen tämän sopimuksen voimaantulon perustuslaillisten edellytysten täyttämisestä.

2. Tämä sopimus tulee voimaan kolmantenakymmenentenä päivänä siitä, kun jäl-

arbitral proceedings. The cost of the Chairman as well as any other costs shall be borne in equal parts by the Contracting States, unless the arbitral tribunal makes a different ruling. In all other respects, the arbitral tribunal shall determine its own procedure.

Article 11

Relations between Contracting States

The provisions of this Agreement shall apply irrespective of the existence of diplomatic or consular relations between the Contracting States.

Article 12

Other Rules

If the legislation of either Contracting State or obligations under international law existing at present or established hereafter between the Contracting States in addition to this Agreement contains a regulation, whether general or specific, entitling investments or associated activities by investors of the other Contracting State to a treatment more favourable than is provided for by this Agreement, such regulation shall to the extent that it is more favourable prevail over this Agreement.

Article 13

Application

This Agreement shall apply to all investments including those made prior to its entry into force by investors of either Contracting State in the territory of the other Contracting State, but not to any investment dispute which arose, or any claim concerning an investment which was settled, before its entry into force.

Article 14

Entry into Force

(1) Each of the Contracting States shall notify the other that its constitutional requirements for the entry into force of this Agreement have been complied with.

(2) This Agreement shall enter into force on the thirtieth day after the date of receipt

kimmäinen ilmoitus on vastaanotettu.

of the last notification.

15 artikla

Article 15

Voimassaolo ja päättäminen

Duration and Termination

1. Tämä sopimus on voimassa kolmekymmentä (30) vuotta ja on sen jälkeen voimassa samanlaisen kauden tai kausia, ellei vuotta ennen alkuperäisen tai jonkin seuraavan jakson päättymistä, jompikumpi sopimusvaltio ilmoita kirjallisesti toiselle sopimusvaltiolle tarkoituksestaan irtisanoa sopimus.

(1) This Agreement shall remain in force for a period of thirty (30) years and shall continue in force thereafter for similar period or periods unless, one year before the expiry of the initial or any subsequent period, either Contracting State notifies the other Contracting State in writing of its intention to terminate the Agreement.

2. Niiden sijoitusten osalta, jotka on tehty ennen sitä päivää, jolloin tämän sopimuksen irtisanominen tuli voimaan, tämän sopimuksen määräykset ovat voimassa vielä kaksikymmentä (20) vuotta sopimuksen irtisanomispäivästä lukien.

(2) In respect of investments made prior to the date when the notice of termination of this Agreement becomes effective, the provisions of this Agreement shall continue to be effective for a period of twenty (20) years from the date of termination of this Agreement.

Tämän vakuudeksi molempien sopimusvaltioiden vastaavat edustajat asianmukaisesti siihen valtuutettuina ovat allekirjoittaneet tämän sopimuksen.

In witness whereof the respective representatives of both Contracting States, duly authorized thereto, have signed this Agreement.

Tehty kahtena kappaleena Kuwaitissa 10. päivänä maaliskuuta vuonna 1996, vastaten 20. päivää shawalkuuta vuonna 1416 suomen, arabian ja englannin kielellä, kaikkien tekstien ollessa yhtä todistusvoimaiset. Tulokintaeroavaisuuksissa on kuitenkin englanninkielinen teksti ratkaiseva.

Done in duplicate at Kuwait on this 10th day of March 1996 corresponding to 20th day of Shawal 1416 in the Finnish, Arabic and English languages, all texts being equally authentic. In case of divergency the English text shall prevail.

Suomen tasavallan puolesta

For the Republic of Finland

Kuwaitin valtion puolesta

For the State of Kuwait